

Protokół

z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Waśniowie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje Gminę, w której zamieszkuje 7 150 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Krzysztof Gajewski.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej został utworzony ma mocy Uchwały Nr X-35/90 Gminnej Rady Narodowej w Waśniowie z dnia 30 marca 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie”.

Ośrodek posiada własny REGON 291030403 i NIP 661-19-67-638.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie jest Pani Janina Kamińska.

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut Ośrodka przyjęty Uchwałą Nr XX/108/2004 Rady Gminy w Waśniowie w dniu 28 września 2004 roku. Zmiany do Statutu wprowadzone zostały Uchwałą NR XXXI/156/2009 Rady Gminy z dnia 18.05.2009 r.

Statut zawiera nieaktualne zadania własne jak i zlecone wykonywane przez Ośrodek Pomocy Społecznej oraz nieaktualne publikatory ustaw. Ponadto przywołane są ustawy, które już nie są obowiązujące np. ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym czy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce. W związku z tym należy go uaktualnić.

Uchwałą Nr XXXI/155/2012 Rady Gminy w Waśniowie z dnia 31.12.2012 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczególne warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania;

Uchwałą Nr XXXI/154/2012 Rady Gminy w Waśniowie z dnia 31.12.2012 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Waśniów na lata 2013-2015;

Upoważnienie Wójta Gminy Waśniów z dnia 30 kwietnia 2004 r. dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Upoważnienie zostało wprowadzone Zarządzeniem Nr 9 Wójta Gminy Waśniów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy;

Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie, zatwierdzony Zarządzeniem Nr 25/2009 Wójta Gminy Waśniów z dnia 22.05.2009 r. Do Regulaminu należy dodać zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zarządzenie Nr 65/2012 Wójta Gminy Waśniów z dnia 19.12.2012 r. w sprawie upoważnienia dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie do prowadzenia na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji, postanowień i zaświadczeń.

Upoważnienie Wójta Gminy z dnia 20.02.2012 r. dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji, postanowień i zaświadczeń.

Zarządzenie Nr 13/2009 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia dziennej stawki zakupu posiłku lub żywności na potrzeby przyznawania zasiłku celowego w celu realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Barbara Smolanko – inspektor w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – koordynator kontroli - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 85/2013 z dnia 12 lutego 2013 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.

2. Barbara Nowak – Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 84/2013 z dnia 12 lutego 2013 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli instruktazu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie* pod poz. Nr 1/2013.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 13-15 lutego 2013 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. *Struktura organizacyjna ośrodka, kwalifikacje kadr.*
2. *Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887).*

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie mieści się w budynku Urzędu Gminy, przy ul. Rynek 24, tel. 41 26 46 026. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje cztery pomieszczenia, wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Warunki lokalowe dają klientom możliwość przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w przelewem na indywidualne konta bankowe klientów lub w kasie Banku Spółdzielczego Waśniów O/Ostrowiec Św.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej (Zał. Nr 1 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Waśniowie w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych jest 5 pracowników, tj.: kierownik, 3 specjalistów pracy socjalnej oraz pracownik socjalny.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznawanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w GOPS = 7 159/4 = 1 790

Z powyższego wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), na jednego pracownika socjalnego przypada 1 790 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887).

Zasiłki stałe.

Z danych zawartych w sprawozdaniu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka (Załącznik Nr 2 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, iż w 2012 roku, pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **42 osób**, z czego **34 osoby to osoby samotne**. Łączna kwota wypłaconych zasiłków stałych w 2012 roku to **148 142**. Za **34 osoby** Ośrodek opłacał składkę zdrowotną, na którą wydatkowano 1 175 zł. W roku 2013 roku do dnia kontroli pomoc w postaci zasiłku stałego, podobnie jak w roku 2012 otrzymywały 42 osoby.

Kontroli poddano losowo wybrane teczki z dokumentacją stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne nr:

GOPS-8141Rs/000003/01/2012, GOPS-8141RS/000035/10/2012; GOPS-8141Rs/000026/08/2012; GOPS-8141Rs/000032/10/2012; GOPS-8141/Rs/000065/10/2012; GOPS-8141Rs/000013/07/2011; GOPS-8141Rs/000041/10/2012; GOPS-8141/Rs/000068/11/2012; GOPS-8141Rs/000025/08/2012; GOPS-8141Rs/000042/10/2012; GOPS-8141Rs/000031/09/2010; GOPS-8141Rs/000069/11/2012; GOPS-8141/000041/12/2010 GOPS-8141Rs/000050/10/2012; GOPS-8141Rs/000078/12/2012 GOPS-8141Rs/13/2009; GOPS-8141Rs/000046/10/2012.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do ośrodka.

W decyzjach administracyjnych, przyznających zasiłki stałe nie określono daty, sposobu i miejsca wypłaty świadczenia. Ponadto w pouczeniu decyzji powoływano się na art. 30 ustawy o pomocy społecznej, który jest uchylony.

W październiku 2012 r. wszystkie zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń

pieniężnych z pomocy społecznej. Decyzje zostały zmienione na ustny wniosek strony, po przeprowadzeniu aktualizacji wywiadu środowiskowego i zebraniu wszystkich dokumentów niezbędnych przy podjęciu decyzji.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W podstawie prawnej decyzji, wydawanych na zasiłki stałe, przyznając składkę zdrowotną, nie przywoływano ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zespół kontrolny odnotował, iż w decyzjach administracyjnych, wydanych na zasiłki stałe, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności, przywołano art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego w podstawie prawnej, jednak nie informowano o tym fakcie klienta w postanowieniu czy uzasadnieniu decyzji.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Decyzje o przyznaniu pomocy przekazywane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe.

Z danych zawartych w sprawozdaniu MP i PS-03 za 2012 rok oraz informacji sporządzonej przez Kierownika GOPS wynika, iż w roku 2012 pomoc okresową przyznano **39 osobom**. Kwoty świadczeń wyniosły w łącznej wysokości **33 435 zł**, w tym **dotacja celowa 32 889 zł** i **546 zł środki własne**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 31. W roku 2012 Ośrodek nie wydał decyzji odmawiającej pomocy okresowej. W miesiącu styczniu 2013 przyznano pomoc 4 osobom z tytułu bezrobocia i długotrwałej choroby.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS-8141Ro/000022/04/2012; GOPS-8141Ro/000058/12/2012; GOPS-8141Ro/000048/12/2012; GOPS-8141Ro/000026/05/2012; GOPS-8141Ro/000043/11/2012; GOPS-8141Ro/000027/10/2012; GOPS-8141Ro/000052/12/2012; GOPS-8141Ro/000046/12/2012; GOPS-8141Ro/000011/02/2012; GOPS-8141Ro/000013/03/2012; GOPS-8141Ro/000030/06/2012; GOPS-8141/000053/12/2012.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się aktualne dochody z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, zaświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych, wielkości gospodarstwa rolnego.

W decyzjach administracyjnych, wydawanych na wsparcie w formie zasiłków okresowych widnieje aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, Kodeksu postępowania administracyjnego oraz obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z 2009 i 2012 roku. Wydanym decyzjom na zasiłki okresowe nadano rygor natychmiastowej wykonalności, przywołując art. 108 kpa w podstawie prawnej decyzji oraz informując o tym stronie w postanowieniu dokumentu.

W przedmiotowych decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag. Wysokość świadczeń wypłacana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za 2012 roku oraz z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wynika, iż pomocą w tym zakresie objęto ogółem **647 osób**. Całkowity koszt Programu wyniósł **154 464 zł**, w tym dotacja **117 867 zł** i środki własne **36 597 zł**. Pomoc w formie posiłków otrzymały **ogółem 192 osoby** na łączną kwotę **69 391 zł**. W 2012 roku Ośrodek objął pomocą w formie zasiłku celowego **455 osób ze 145 rodzin**. Koszt zasiłków celowych wyniósł **85 073 zł**.

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Waśniów:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba dożywianych uczniów	Średni koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Zespół Szkoły w Mominie	43	2,50 zł	bułeczka
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Boleszynie	11	2,50 zł	bułeczki
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Skoszynie	16	2,50 zł	bułeczki
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Waśniowie	35	2,50 zł	bułeczki i sok
5.	Gimnazjum w Waśniowie	35	2,50 zł	bułeczki i sok
	RAZEM	140		

Dodatkowo w roku 2012 do dnia kontroli Ośrodek sfinansował koszt posiłku 17 uczniów uczęszczających do szkoły poza terenem gminy Waśniów. Koszt posiłku wynosił od 3,50 zł do 10 zł z całodziennym wyżywieniem.

Wszystkie dzieci w placówkach oświatowych na terenie gminy Waśniów otrzymują tylko bułeczkę i sok, co jest niezgodne z ideą Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Z wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, iż placówki te nie posiadają warunków do przygotowania i wydawania posiłków. (zał. Nr 3 - Wyjaśnienie Kierownika GOPS w powyższej sprawie).

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

GOPS-8141Rcd/000075/03/2012; GOPS-8141Rcd/000168/08/2012; GOPS-
8141Rcd/000067/03/2012; GOPS-8141Rcd/000041/03/2012; GOPS-
8141Rcd/000134/06/2012; GOPS-8141Rcd/000258/11/2012; GOPS-
8141Rcd/000302/11/2012; 8141Rcd/000019/02/2012; 8141Rcd/000221/09/2012;
8141Rcd/000132/06/2012; GOPS-8141Rd/000179/08/2012; GOPS-
8141Rcd/000257/11/2012; GOPS-8141Rcd/000285/11/2012; GOPS-
8141Rcd/000032/02/2012; GOPS-8141Rcd/000120/05/2012; GOPS-
8141Rcd/000183/08/2012; GOPS-8141Rcd/000035/02/2012.; GOPS-
8141Rcd/000007/01/2012.

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS-8141Rcd/000075/03/2012; GOPS-8141Rcd/000114/10/2012; GOPS-
8141Rcd/000103/10/2012; GOPS-8141Rcd/000090/09/2012; GOPS-
8141Rd/000019/01/2012; GOPS-8141/290500/000039/12/2012; GOPS-
8141Rd/000123/10/2012; GOPS-8141/290500/000030/10/2012; GOPS-
8141/290500/000006/01/2013; GOPS-8141/290500/000014/12/2012.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

W decyzjach administracyjnych wydawanych za zasiłki celowe z Programu oraz posiłki przywołano ustawę o pomocy społecznej, o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Kodeks postępowania administracyjnego. GOPS w Waśniowie udziela zasiłków celowych z Programu również na podstawie Zarządzenia Nr 13/2009 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie z dnia 18 grudnia 2009 roku w sprawie ustalenia dziennej stawki zakupu posiłku lub żywności na potrzeby przyznawania zasiłku celowego w celu realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Z wymienionego Zarządzenia wynika, iż dzienna stawka zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku w 2012 roku wynosi 2,50 zł dla jednej osoby uprawnionej, natomiast, ale w uzasadnionych przypadkach kwota świadczenia pieniężnego na zakup żywności może ulec podwyższeniu. Decyzjom administracyjnym wydanym na posiłek nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Decyzje administracyjne na posiłek wydawane są dwa razy w roku: na okres od stycznia do czerwca oraz od września do grudnia.

Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej GOPS w Waśniowie przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w roku 2012 do dnia kontroli, jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika GOPS (Zał. Nr 2 - Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) udzieliła 41 osobom zasiłków celowych i dla **9 osób** na kwotę **2 478 zł** specjalnych zasiłków celowych. Zasiłki celowe przyznawane były w szczególności na zaspokojenie bieżących potrzeb, żywność, częściowe lub całkowite pokrycie kosztów zakupu leków, opału. Najczęstszym powodem ubiegania się o zasiłek celowy specjalny były wydatki na lekarstwa lub na leczenie, które były potwierdzane imiennymi fakturami oraz na zakup opału.

W miesiącu styczniu 2013 r. zasiłek celowy przyznano dla 5 osób, zasiłków celowych specjalnych nie przyznawano.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

Zasiłki celowe - GOPS-8141Rc/000024/05/2012; GOPS-8141Rc/000101/12/2012; GOPS-8141Rc/000083/10/2012; GOPS-8141Rc/000064/09/2012; GOPS-8141Rc/000063/09/2012; GOPS-8141Rc/000017/02/2012; GOPS-8141Rc/000099/12/2012; GOPS-8141Rc/000052/08/2012; GOPS-8141Rc/000100/12/2012; GOPS-8141Rc/000006/02/2012; GOPS-8141Rc/000027/05/2012

Zasiłki celowe specjalne – GOPS-8141Rcs/000008/12/2012; GOPS-8141Rcs/000006/07/2012; GOPS-8141Rcs/000004/02/2012; GOPS-8141Rcs/000010/12/2012; GOPS-8141Rcs/000004/03/2012; GOPS-8141Rcs/000009/12/2012; GOPS-8141Rcs/000005/04/2012; GOPS-8141/000003/03/2012; GOPS-8141Rcs/000007/11/2012; GOPS-8141Rcs/000001/02/2012.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny. Strony informowane

były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie. Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie nie realizuje usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną. Z informacji Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie wynika, iż obecnie nie zachodzi potrzeba udzielenia tej formy wsparcia. Osoby, które wymagały takiej pomocy mają ją zapewnioną ze strony rodziny. Natomiast osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji zostały umieszczone w domach pomocy społecznej. Jeżeli jednak zajdzie potrzeba udzielenia takiej pomocy Ośrodek ma zaplanowane środki na jej realizację oraz przeszkolone osoby, które mogłyby wykonywać takie usługi (zał. Nr 4 - wyjaśnienie Kierownika GOPS dotyczące usług).

Zasady przyznawania usług i pobierania odpłatności reguluje Uchwała Nr XXXI/155/2012 Rady Gminy w Waśniowie z dnia 31.12.2012 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie w okresie objętym kontrolą skierował do domu pomocy społecznej 4 osoby. Łącznie w roku 2012 opłacał za pobyt **8** swoich mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej, a koszt udzielonej pomocy wyniósł **130 374 zł**.

Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna w kontrolowanej jednostce podejmowana jest podczas każdego bezpośredniego kontaktu pracownika socjalnego z podopiecznymi, zarówno w środowisku domowym, jak i w siedzibie Ośrodka. Celem tej pracy jest wzmocnienie i poprawa funkcjonowania osoby i rodziny w wymiarze społecznym i ekonomicznym, ograniczenie zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego poprzez integrację i aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmacnianie aktywnego udziału osób i rodzin w kształtowaniu własnego życia i współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.

W rozwiązywaniu trudnych problemów swoich podopiecznych kontrolowana jednostka współpracuje z Urzędem Gminy, Powiatowym Urzędem Pracy, Ośrodkiem Zdrowia, szkołami, Policją, organizacjami pozarządowymi.

Praca socjalna dotyczy przede wszystkim wzbudzania motywacji do podejmowania starań i dążeń w integracji ze środowiskiem i powrotu do prawidłowego pełnienia ról społecznych, odbudowania więzi rodzinnych, mobilizacji do uczestnictwa w realizowanych projektach, korzystania z dostępnych form wsparcia głównie tych pozafinansowych. Dotyczyła różnych grup społecznych, pozostających w kręgu zainteresowań pomocy społecznej: bezrobotni, niepełnosprawni, rodziny objęte różnego rodzaju dysfunkcjami i niewydolne wychowawczo. Wobec osób bezrobotnych od roku 2008 realizowany jest Projekt PO KL „Wykuwaj swój los” Priorytet VII Działanie 7.1 Rozwój i Upowszechnianie Aktywnej Integracji Społecznej, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i Upowszechnianie aktywnej integracji przez Ośrodki Pomocy Społecznej. W ramach projektu osoby biorące udział korzystają z różnego rodzaju szkoleń przez co podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, zwiększają motywację do aktywnego poszukiwania pracy i zaufania we własne siły. Objęte są także wsparciem doradcy zawodowego i psychologa. W ramach projektu w roku 2012 r. zawarto 5 kontraktów socjalnych. W roku 2012 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pracą socjalną objął 95 środowisk.

W roku 2012 zawarto 21 kontraktów socjalnych, które dotyczyły klientów borykających się z różnego rodzaju problemami. Głównie zawierano kontrakty w zakresie: ubiegania się o ustalenie stopnia niepełnosprawności, podjęcie prac społecznie użytecznych, zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy, dopełnienie formalności związanych z przyznaniem zasiłku rodzinnego, uregulowanie spraw związanych z władzą rodzicielską oraz uzyskaniu świadczenia alimentacyjnego na dzieci. Kontrakty sporządzone zostały w sposób prawidłowy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 roku w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.

Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrolowana jednostka ma zlecone do realizacji zadanie wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień kontroli GOPS w Waśniowie nie zatrudniał asystenta rodziny. W ramach realizowania przedmiotowej ustawy Ośrodek zaplanował w budżecie własnym w roku 2013 kwotę 20 000 zł z przeznaczeniem na współfinansowanie dziecka w rodzinie zastępczej, oraz 20 000 zł na zatrudnienie asystenta rodziny.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, posiłek, zasiłki celowe i specjalne celowe przyznano celowo i zasadnie.

W aktach klientów znajdują się aktualne zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur lub informacje z tych instytucji o nie pobieraniu świadczeń, zaświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych, wielkości gospodarstwa rolnego.

Statut GOPS w Waśniowie zawiera nieaktualne zadania własne jak i zlecone, wykonywane przez Ośrodek oraz nieaktualne publikatory obowiązujących ustaw. Ponadto przywołane są w nim akty prawne, które już nie są obowiązujące np. ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym czy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce. Do Regulaminu jednostki natomiast należy dodać zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik oraz pracownicy socjalni kontrolowanej jednostki posiadają odpowiednie kwalifikacje wymagane na zajmowanych stanowiskach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), na jednego pracownika socjalnego przypada 1 790 mieszkańców.

Warunki lokalowe dają klientom możliwość przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych. W decyzjach administracyjnych, przyznających zasiłki stałe nie określono daty, sposobu i miejsca wypłaty świadczenia. Ponadto w pouczeniu decyzji powoływano się na art. 30 ustawy o pomocy społecznej, który jest uchylony.

W październiku 2012 r. wszystkie zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Decyzje zostały zmienione na ustny wniosek strony, po przeprowadzeniu aktualizacji wywiadu środowiskowego i zebraniu wszystkich niezbędnych dokumentów niezbędnych przy podjęciu decyzji.

W podstawie prawnej decyzji, wydawanych na zasiłki stałe, przyznając składkę zdrowotną, nie przywoływano ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zespół kontrolny odnotował, iż w decyzjach administracyjnych, wydanych na zasiłki stałe, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności, przywołano art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego w podstawie prawnej, jednak nie informowano o tym fakcie klienta w postanowieniu czy uzasadnieniu decyzji.

Negatywnym jest fakt, iż wszystkie dzieci w placówkach oświatowych na terenie gminy Waśniów otrzymują dożywianie tylko w formie bułeczki i soku, co jest niezgodne z ideą Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Jak wynika z wyjaśnień Kierownika szkoły te nie posiadają warunków do przygotowywania i wydawania posiłków.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie nie realizuje pomocy w formie usług opiekuńczych. Z informacji Kierownika Ośrodka wynika, iż obecnie nie zachodzi potrzeba udzielenia tej formy wsparcia. Osoby, które wymagały takiej pomocy mają ją zapewnioną ze strony rodziny, natomiast osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji zostały umieszczone w domach pomocy społecznej. Jeżeli zajdzie potrzeba udzielenia takiej

pomocy Ośrodek ma zaplanowane środki na jej realizację oraz przeszkolone osoby, które mogłyby wykonywać takie usługi.

Kontrolowana jednostka wykorzystuje kontrakt socjalny poza projektem systemowym PO KL jako instrument pracy socjalnej.

Ośrodek ma zlecone do realizacji zadanie wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień kontroli GOPS w Waśniowie nie zatrudniał asystenta rodziny, jednak posiada zaplanowane w budżecie własnym na rok 2013 kwotę 20 000 zł z przeznaczeniem na współfinansowanie dziecka w rodzinie zastępczej oraz 20 000 zł na zatrudnienie asystenta rodziny.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
2. Tabela sporządzona przez kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
3. Wyjaśnienie Kierownika GOPS w sprawie dożywiania.
4. Wyjaśnienie Kierownika GOPS dotyczące usług opiekuńczych.

Protokół sporządzano 5 marca 2013 r., podpisano 19 marca 2013 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Barbara Nowak
2. Barbara Smolanko

Ze strony kontrolowanej:

Janina Kamińska – Kierownik OPS